

Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Datum 27 januari 2011
Betreft Vragen aantal vliegreuren per F-16 gedurende de afgelopen jaren

Onze referentie
BS2011001684

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.*

Hierbij zend ik u de antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Eijsink (PvdA) over het aantal vliegreuren per F-16 gedurende de afgelopen jaren. Deze vragen zijn ingezonden op 4 januari 2011 met kenmerk 2011Z00029.

DE MINISTER VAN DEFENSIE

drs. J.S.J. Hillen

Antwoorden op vragen van het lid Eijsink over het aantal vliegtuigen per F-16 gedurende de afgelopen jaren (ingezonden 4 januari 2011, kenmerk 2011Z00029)

Ministerie van Defensie

Datum

1

Kunt u de Kamer een actualisering geven van het overzicht "totaal aantal vliegtuigen F-16 (per tail nummer) per 20 september 2007" voor de volgende data: 31 december 2007, 31 december 2008, 31 december 2009 en 31 december 2010?

Onze referentie
BS2011001684

Een overzicht van de aantallen vliegtuigen is in de bijlage opgenomen. Het betreft een overzicht van de vliegtuigen van zowel de 87 F-16 toestellen die Defensie aanhoudt, als van de achttien overtollige F-16 toestellen die zijn verkocht aan Chili als gevolg van de maatregelen uit de beleidsbrief 'Wereldwijd dienstbaar' (Kamerstuk 31 243, nr. 1). Over deze verkoop is de Kamer geïnformeerd op 25 mei 2009 (Kamerstuk 26 488, nr. 183). Nederland heeft in november 2010 zes toestellen aan Chili overgedragen en de overige twaalf toestellen zullen dit jaar volgen. De tailnummers van al deze toestellen zijn met een asterisk aangegeven.

2

Tot welke ontwikkeling leidt dit voor het aantal gemiddelde vliegtuigen per F-16 over de afgelopen vijf jaar?

3

Indien de ontwikkeling van dit gemiddelde aantal vliegtuigen afwijkt van uw verwachting eerder dit jaar, welke oorzaken kunt u daarvoor dan aangeven?

In de brief van 31 maart 2009 (Kamerstuk 26 488, nr. 160) zijn de gemiddelde aantallen vliegtuigen per toestel in de afgelopen jaren tot en met 2008 vermeld. In de beantwoording van vragen over de aantallen vliegtuigen per F-16 (Handelingen TK 2009-2010, aanhangsel 1479) is het gemiddelde aantal vliegtuigen per toestel in 2009 gemeld. Dat bedroeg 183,3 uur. Het gemiddelde aantal vliegtuigen in 2010 was 182,5 uur. Dit aantal heeft betrekking op de 87 toestellen die Defensie aanhoudt. Het jaarlijkse aantal vliegtuigen per toestel heeft zich als volgt ontwikkeld.

- 151,4 uur in 2006, 111 toestellen
- 168,5 uur in 2007, 108 toestellen
- 174,4 uur in 2008, 105 toestellen
- 183,3 uur in 2009, 87 toestellen
- 182,5 uur in 2010, 87 toestellen

Het totale aantal begrote vliegtuigen voor de F-16 in 2010 bedroeg 17.000. In totaal zijn 16.013 uren gevlogen. Hiervan zijn 15.879 uren gevlogen door de 87 F-16's die Defensie aanhoudt en 134 uren door de andere F-16's.

Vanwege de beperkte inzetbaarheid van de F-16-vloot in 2010 zijn 1.000 uren minder met de F-16 gevlogen dan verwacht. De inzetbaarheid van de F-16's staat onder druk door de veroudering van het toestel, teruglopende voorraden van onderdelen en meer in het algemeen de problemen met de materiële exploitatie.

4

Kunt u de Kamer een overzicht geven van de kostenontwikkeling ten aanzien van het onderhoud per vliegtuig van de F-16's over de jaren 2007, 2008, 2009 en 2010?

5

Kunt u de Kamer een overzicht geven van de procentuele stijging van de onderhoudskosten, uitgesplitst in verschillende kostenposten, per vliegtuig van de F-16's over de jaren 2007, 2008, 2009 en 2010?

Ministerie van Defensie

Datum

Onze referentie
BS2011001684

De uitgaven voor het onderhoud van de F-16's kunnen worden verdeeld over de volgende posten.

- Uitgaven voor personeel dat onderhoud aan de F-16 uitvoert en voor personeel dat (logistieke) ondersteuning biedt voor dit onderhoud. Het betreft personeel van de vliegbases Leeuwarden en Volkel, personeel van de Defensie Materieel Organisatie (DMO) en enkele functionarissen die in de Verenigde Staten zijn geplaatst waar veertien Nederlandse F-16's zijn gestationeerd voor de opleiding en training van vliegers.
- Uitgaven voor onder meer de reparatie of vervanging van onderdelen en voor instandhoudingsprogramma's om bijvoorbeeld scheurvorming en corrosie tegen te gaan. De financiële administratie biedt geen mogelijkheden deze uitgaven over de afgelopen jaren verder onder te verdelen.

In het onderstaande overzicht zijn de personeelskosten voor het onderhoud aan de in de Verenigde Staten gestationeerde F-16's niet verwerkt. Voor dit onderhoud wordt personeel van de *Air National Guard* ingehuurd. Dit maakt deel uit van een overeenkomst met de Amerikaanse overheid waarin onder meer ook het gebruik van de infrastructuur, de transportkosten en de brandstofkosten zijn opgenomen. De waarde van de totale overeenkomst (periode 2007 tot en met 2010) bedraagt \$ 122 miljoen. Tot en met 31 december 2010 is in totaal € 75,8 miljoen (\$102,1 miljoen) betaald. In de financiële administratie worden de uitgaven voor de inhuur van dit onderhoudspersoneel niet afzonderlijk gespecificeerd. Overigens zijn de in de Verenigde Staten gestationeerde F-16's onlangs verplaatst van de vliegbasis Springfield naar de vliegbasis Tucson.

Bij de uitgaven voor reparaties en vervanging van onderdelen en de instandhoudingsprogramma's dienen de volgende kanttekeningen te worden geplaatst.

- De uitgaven voor reparaties en de aanschaf van onderdelen worden voor een groot deel gedaan op grond van *Foreign Military Sales* (FMS-)overeenkomsten met de Amerikaanse overheid. Met de geleverde onderdelen worden de tekorten op de vliegbases of de voorraad bij het Logistiek Centrum Woensdrecht van de DMO aangevuld. Vanwege lange aanbestedingstrajecten en levertijden, voorschotbetalingen en verrekening achteraf op grond van facturen, houden de uitgaven in een bepaald jaar geen rechtstreeks verband met de in dat jaar gerealiseerde vliegtuigen.
- In 2006 is de betalingssystematiek met voorschotbetalingen voor FMS-contracten gewijzigd van kwartaal- naar maandelijks voorschotten. De uitgaven in 2007 zijn relatief laag omdat na de omschakeling eerst kon worden geput uit nog niet volledig benutte kwartaalvoorschotten van het voorgaande jaar.
- In 2008 beschikte Defensie over 105 operationele F-16's. Als gevolg van de maatregelen uit de beleidsbrief 'Wereldwijd dienstbaar' is dit aantal in 2009

verlaagd naar 87.

- De lagere uitgaven over 2010 geven een vertekend beeld. Vanwege de financiële problematiek is in dit jaar ingeteerd op de voorraden terwijl Defensie nauwelijks contracten kon sluiten voor de reparatie of de aanschaf van nieuwe onderdelen. Ook instandhoudingsprogramma's zijn uitgesteld. De effecten hiervan zullen nog geruime tijd voelbaar zijn omdat met de sluiting van nieuwe contracten lange aanbestedingstrajecten en lange levertijden zijn gemoeid. Om toestellen alsnog inzetbaar te maken worden vaker dan normaal bruikbare onderdelen van het ene toestel gebruikt voor een ander toestel. Defensie probeert dit zoveel mogelijk te beperken omdat hierdoor de onderhoudswerklast verder toeneemt. De Kamer is over de geschetste situatie eerder geïnformeerd met onder meer de brief van 18 november 2010 (Kamerstuk 32 500 X, nr. 16) en de op 7 december 2010 verzonden beantwoording van vragen over de inzetgereedheid van de F-16's (Handelingen TK 2010-2011, aanhangsel 711).

Ministerie van Defensie

Datum

Onze referentie
BS2011001684

Gelet op het voorgaande kan geen verband worden gelegd tussen de in het onderstaande overzicht vermelde uitgaven in een jaar en de vliegreuren in hetzelfde jaar. Ondanks de kanttekeningen kan wel worden geconstateerd dat de uitgaven in de periode 2007 tot en met 2009 zijn gestegen. Zoals toegelicht geven de lagere uitgaven in 2010 een vertekend beeld. De uitgaven zijn vermeld in miljoen euro's en in het loon- en prijspeil van de desbetreffende jaren.

	2007	2008	2009	2010
Uitgaven personeel	€50,6	€50,7 (+0,2%)	€51,5 (+1,6%)	€51,8 (+0,6%)
Reparaties, vervangingen, programma's	€58,2	€67,4 (+15,8%)	€71,3 (+5,8%)	€61,0 (-14,4%)

Door de veroudering van de vliegtuigconstructie en de mechanische en elektronische componenten zullen de onderhoudsinspanning en de kosten voor preventief en correctief onderhoud blijven toenemen. Komend voorjaar zal ik de Kamer met de beleidsbrief informeren over de wijze waarop een hernieuwd evenwicht tussen het ambitieniveau, de omvang en samenstelling van de krijgsmacht en de beschikbare middelen tot stand zal worden gebracht.

6

Kunt u de Kamer een overzicht geven van het aantal gemaakte vliegreuren in Afghanistan per tail nummer en per jaar dat de F-16's actief waren in dit land? Kunt u hierbij inzichtelijk maken wat het verschil was tussen het aantal geplande uren, en het aantal daadwerkelijk gevlogen vliegreuren?

In de bijlage is tevens het overzicht opgenomen van de vliegreuren per tailnummer in Afghanistan. Het betreft de inzet voor de operatie *Enduring Freedom* in 2002-2003 en voor ISAF vanaf 2004. De uren in het overzicht zijn inclusief de uren die nodig zijn om toestellen van en naar Afghanistan te vliegen. In de periode 2002-2005 werden vliegreuren niet centraal gepland. Enkele van de boven Afghanistan ingezette toestellen hebben een hoog aantal vliegreuren. Dit was mogelijk door deze toestellen de hoogste

prioriteit te geven bij het onderhoud. Dergelijke hoge aantallen vliegtuigen zijn niet representatief voor het gemiddelde aantal uren dat voor de volledige F-16 vloot haalbaar is.

Ministerie van Defensie

Datum

Onze referentie
BS2011001684

Bijlage

Totaal aantal vlieguren F-16 per tailnummer

Ministerie van Defensie

Datum

Onze referentie
BS2011001684

Tailnr.	Leverdatum	Totale vlieguren per 31 dec 2007	Totale vlieguren per 31 dec 2008	Totale vlieguren per 31 dec 2009	Totale vlieguren per 31 dec 2010
A1864*	16-7-1984	3895,9	4112,3	4125,1	4143,5
A1866	16-8-1984	3793,6	3906,9	4135,6	4293,7
A1867*	28-8-1984	3754,3	3754,3	3755,3	3756,7
A1868	1-10-1984	3625,9	3910,6	4163	4294,5
A1869*	31-10-1984	3740,2	3886,7	4035,6	4056,2
A1870	22-11-1984	3478,4	3694,3	3929,7	4203,9
A1871	6-12-1984	3256,3	3479,1	3772,6	4116,2
A1872	18-12-1984	3906,3	4201	4432,8	4495,1
A1873	25-1-1985	3309,2	3599,7	3928,1	4266,1
A1874*	13-2-1985	4212,1	4531,6	4636,3	4637,6
A1875*	25-2-1985	3896,8	4191,5	4251,2	4251,2
A1876	1-4-1985	3893,1	4119,2	4264,6	4486,8
A1877	18-4-1985	3755,3	4004,1	4395,4	4544
A1879	30-5-1985	3488,7	3732,8	3890,4	4193,2
A1881	26-6-1985	3675	3877,7	3963,9	4199,2
A1882	27-7-1984	3311,8	3542,2	3663,7	3879
A1884	18-1-1985	3894,7	3911,3	4043,2	4181,2
A3192*	24-7-1985	4190,7	4216,4	4229,8	4249,1
A3193	26-8-1985	4128,6	4497,1	4597,9	4700,8
A3196	31-10-1985	3220	3408,7	3590,3	3829,7
A3197	29-11-1985	3208,6	3240,2	3240,2	3295
A3198*	17-1-1986	3792,3	4005,8	4006,3	4025,3
A3199	17-2-1986	3761,2	3969,6	4263,2	4686,9
A3201	2-4-1986	3134,8	3297,8	3492	3602,4
A3202	28-5-1986	3688,5	3919,9	4193,9	4370,2
A3203	29-5-1986	3466,9	3652,2	3865,6	4192,8
A3204*	17-6-1986	3854,8	3908,1	3917,9	3919,7
A3207*	22-8-1986	3696,1	3970,3	4105,3	4124
A3208	24-7-1985	3338	3609,8	3897,5	4161,5
A3209	26-9-1985	3734,8	3916,7	4126,4	4178,9
A3210	31-1-1986	3016,4	3106	3286,4	3458,5
A3616	14-5-1982	3221,6	3303,5	3480	3595,2
A3617*	14-6-1982	3979,8	4143,3	4186,9	4199,2
A3620*	19-7-1982	3842,3	3983,5	3983,5	3984,3
A3623	25-10-1982	4064	4200,3	4321,1	4393,2
A3624	2-12-1982	3478,4	3582,2	3732,2	3998,2
A3627*	18-2-1983	3902,1	4207,3	4398,2	4400,4
A3628	1-3-1983	3788,3	3796,6	3892	4202,8

Tailnr.	Leverdatum	Totale vlieguren per 31 dec 2007	Totale vlieguren per 31 dec 2008	Totale vlieguren per 31 dec 2009	Totale vlieguren per 31 dec 2010
A3630	5-4-1983	3521	3622,4	3649	3881,5
A3631	5-4-1983	3299,2	3299,2	3330,7	3383,5
A3632	2-5-1983	3419,7	3444,5	3451	3574,1
A3635	30-6-1983	4049	4049	4111	4314,7
A3636*	21-7-1983	4282,2	4377,6	4398,2	4401,4
A3637	9-8-1983	3982,1	4193	4399,5	4697,8
A3638	1-9-1983	3500	3674	3910,7	4080,9
A3640*	16-9-1983	3879,5	4187,8	4189,7	4191,7
A3641	3-10-1983	3526,2	3603,3	3863,9	4006,5
A3642	20-1-1984	3316	3513,9	3610,7	3905,1
A3643	16-3-1984	3581,6	3857,8	4145,6	4200,5
A3644	13-4-1984	3147	3426,1	3605	3900,8
A3646	5-6-1984	3323,5	3608	3762,3	3896,6
A3647	4-7-1984	3642	3808,1	4010,4	4191
A3648*	20-7-1984	4161	4509,4	4509,4	4510,4
A4362	23-12-1986	3787,9	4037,8	4291,6	4509,2
A4365*	30-3-1987	4160,6	4308,4	4308,4	4312,3
A4366	29-4-1987	3592,8	3789,5	4109,8	4345,7
A4367	1-6-1987	3227,3	3410,9	3552,2	3603,4
A4368	6-10-1986	3485,4	3628,7	3694,4	3868,4
A4369	4-3-1987	3522	3672,6	3842,7	3912,7
A5135	30-6-1987	3604,7	3895,9	4046,6	4206,6
A5136	31-7-1987	3474,2	3615,5	3884,2	4154,4
A5138*	28-9-1987	3564,5	3565,1	3684	3702,9
A5142	16-2-1988	3447,8	3493,4	3496	3496
A5144	7-4-1988	3567,5	3641,4	3643	3893,5
A5145	26-4-1988	3301	3605,6	3883,9	4026
A5146	20-5-1988	3421,9	3602,8	3767	3866,4
A6055	1-8-1988	2891,8	2954,8	2992,2	3200,9
A6057	14-10-1988	3577,7	3740,6	3829,7	4114
A6058*	29-11-1988	3864,9	3990,2	4076,5	4079,7
A6060	22-2-1989	3486,4	3586,7	3852,7	4021,1
A6061	16-3-1989	3604,6	3842,6	4105,5	4200,1
A6062	30-3-1989	2265	2403,5	2640,9	2819,2
A6063	30-5-1989	3573,3	3761,4	3951,8	4197,3
A6064	8-7-1988	3111,4	3255,5	3323,1	3387,3
A6065	21-12-1988	3323,3	3548,3	3742,9	3890,9
A7066	23-6-1989	2062,1	2118,7	2215,1	2297,4

Tailnr.	Leverdatum	Totale vliegreuren per 31 dec 2007	Totale vliegreuren per 31 dec 2008	Totale vliegreuren per 31 dec 2009	Totale vliegreuren per 31 dec 2010
A7067	8-12-1989	2995,3	3208,5	3507	3614,9
A7508	3-7-1989	3234,1	3443,2	3585	3727,2
A7509	1-8-1989	3945,7	4201,6	4405,4	4526,4
A7510	4-9-1989	3611,6	3895,6	4193,3	4372,9
A7511	26-9-1989	3895,8	3998,8	4235,1	4554,3
A7512	12-11-1989	2991,6	3286,4	3432,2	3592,4
A7513	29-1-1990	3731,1	3891,5	4190,1	4374,7
A7514	2-3-1990	3291,2	3582,4	3885,6	4107,5
A7515	3-4-1990	2832,7	3089,7	3277,2	3521,9
A7516	1-5-1990	3533,5	3598,8	3885,7	4035,9
A8001	22-6-1990	2818,9	3012,3	3290,5	3547,4
A8002	3-7-1990	2912,7	2965,8	3235,1	3468,9
A8003	1-8-1990	3409	3592	3693,6	3904,1
A8004	9-10-1990	3126,2	3196,2	3404,9	3435
A8005	5-11-1990	3463,8	3572	3752,6	3909,1
A8006	13-11-1990	3395,3	3468	3554,5	3556,1
A8008	31-1-1991	3487,7	3619,6	3783,3	3992,3
A8009	28-2-1991	3729,8	3768,1	3976,5	4208,6
A8010	29-3-1991	3270,5	3430,3	3613,1	3820,9
A8011	26-4-1991	3198,4	3285,4	3503,7	3769,4
A9013	1-7-1991	2987,3	3266,9	3442,6	3499,3
A9014	31-7-1991	3613,4	3909	4174,4	4486,4
A9015	29-8-1991	2668,8	2767,6	2897,7	3007,1
A9016	8-10-1991	2667,1	2973,4	3117,5	3333,5
A9017	28-10-1991	3907,4	4091,7	4181,7	4373,3
A9018	29-11-1991	3099,6	3220,7	3435	3611,6
A9019	6-1-1992	2936,7	2986,4	3185,7	3337,9
A9020	30-1-1992	3586,6	3761,5	3824,4	4081,8
A9021	28-2-1992	3288,5	3577,8	3852,9	4024,9

*Toestellen die zijn verkocht aan Chili

Totaal aantal vliegtuigen F-16 per tailnummer in Afghanistan

Ministerie van Defensie

Datum

Onze referentie
BS2011001684

Tailnr.	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A1864					189,4	332,9	192,3		
A1866					142,7	326,5	62,9		
A1868							268		
A1871							169,5	153,6	312,1
A1872	92,1								
A1873							265	293,8	241,7
A1874			107,8		165,2		293,8	75,3	
A1875	134,8								
A1876			91						
A1877							51,2	354,3	46,7
A3192					192,2	290,5			
A3193							258,3		
A3199			76,1			147,8	126,8	54,3	395,6
A3202			140,1						
A3203									283,7
A3205		215,1							
A3207							62,5	112,4	
A3616								160,8	
A3617			145,6						
A3636				208	387,2	215,6			
A3637			179,9		240	84,4			
A3638							37,1	157,1	
A3640	135,2	52,8							
A3642									248,6
A3643								240,9	
A3644									235,9
A3646		253,8					213,1		
A3648							216,3		
A4362		241,5							
A4364		214,9	119,1	105,8	212				
A4365					37,4	503,6	19,4		
A5135	160,6	72,9					242,3		
A5144							31		
A5146				78,2	331,5	145,9			

Ministerie van Defensie

Datum

Onze referentie
BS2011001684

Tailnr.	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A6057				241,6	347,3	206,5			193,5
A6060		258,7							
A7508	74,2								
A7509	169,3				294,9	272,4			
A7511	86,5	73,1						26,1	232,7
A7513		351						265,3	
A7514							255,8	228,7	
A7516		148,4							
A8002								212,5	25,8
A8003					52,5	321,2	136,6		
A8005		262,2							
A8006		223,4							
A8008	263,6	8,6							
A8010	182,1	8,8							
A9013							252,5		
A9014	22,1	186,5				259,6			
A9015	65,2	396,2		208,1	260,6	218,9	16,5		
A9016							234,4		
A9017		286,9		170,9	236,7	260,7			
A9018						95,4	25,1		
A9020					314,8	164,9			188,2
A9021		227,2				196,6			136,3
Totaal gerealiseerd:	1385,7	3482,0	859,6	1012,6	3404,4	4043,4	3430,4	2335,1	2540,8
<i>Gepland aantal uren</i>	-	-	-	-	3636	3636	3274	2400	2400